

**Kultūras ministrijas
Mediju politikas konsultatīvās padomes sēde
Protokols Nr.6**

Rīga, 2025. gada 10. novembris.

Klātienē. Kr.Valdemāra ielā 11a, Lielajā zālē un attālināti MS Teams.

Sēde sākas plkst. 15:00.

Sēdi vada: **Zane Vāgnere**, Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece starptautisko lietu, integrācijas un mediju jautājumos.

Piedalās:
Padomes locekļi:

Arta Ģiga, Latvijas Žurnālistu asociācijas valdes locekle;
Anda Rožukalne, Rīgas Stradiņa universitātes Sociālo zinātņu fakultātes profesore;
Baiba Liepiņa, Latvijas Reklāmas asociācijas valdes priekšsēdētāja;
Kristers Pļešakovs, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas izpilddirektors;
Sandra Kraujiņa, biedrības „Par legālu saturu” pārstāve;
Guntars Līcis, biedrības „Latvijas Mediju ētikas padome” padomes loceklis;
Dace Spaliņa, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktora vietniece, Pilsoniskās sabiedrības atbalsta departamenta direktore;
Sanita Upleja–Jegermane, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētāja;
Elīna Leimane, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas reģionālo televīziju pārstāve;
Sandra Sprudzāne, Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes akadēmijas vadošā pētniece;
Ieva Kalderauska, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes locekle;
Jānis Grīviņš, Latvijas Reklāmas asociācijas interneta portālu pārstāvis;
Normunds Zalpēteris, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija;
Ilze Pelša, Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāve;
Andis Mizišs, TV Neatkarīgo producentu asociācijas valdes loceklis;
Gunta Sloga, Baltijas Mediju izcilības centra izpilddirektore;
Guntars Kļavinskis, Latvijas Preses izdevēju asociācijas valdes priekšsēdētāja vietnieks
Ivonna Plaude, Latvijas Reģionālo mediju asociācijas valdes priekšsēdētāja;

Uzaicinātās personas:

Kārlis Dagilis, Kultūras ministra padomnieks mediju jautājumos;
Gunta Līdaka, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas vadītāja;
Māris Ančs, Latvijas Preses izdevēju asociācija;
Filips Lastovskis, AS „Delfi”;
Ieva Plūme, Sabiedrības integrācijas fonds;
Kristīne Tilika, Sabiedrības integrācijas fonds;
Ance Indriksone, Sabiedrības integrācijas fonds;
Elīza Laķe, Sabiedrības integrācijas fonds;
Agnese Berga, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte;
Dace Balode, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome;
Inta Priedola, SIA „TNS Latvia”;

Protokolē:

Katrīna Marija Sitniece, Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas eksperte.

Darba kārtība:

1. Mediju atbalsta fonds (MAF) 2026;
2. Pētījums par digitālā satura prettiesisku patēriņu;
3. Citi jautājumi.

Z. Vāgnere: Atklāj Kultūras ministrijas mediju politikas konsultatīvās padomes sēdi.

1. Mediju atbalsta fonds 2026

G. Līdaka: Iepazīstina ar aktuālajiem MAF 2026 nolikumiem (prezentācija pielikumā). Novadu ziņu programmā ņemti vērā priekšlikumi saistībā ar sižetu skaitu un sadarbības partneriem. Ņemot vērā iebildumus nacionālajā programmā, esam sagatavojuši kompromisa risinājumu, piešķirot finansējumu divās kārtās – daļa esošajā kārtībā, daļa – atvērtajā modelī.

A. Berga: Katram mediju pamatformātam (audiovizuālie, radio, interneta vietnes un prese) ir garantēti vismaz 250 tūkstoši *euro* no programmas kopējā finansējuma. Finansējums piešķirts no attiecīgā konkursa (mikro vai makro) līdzekļiem. Atlikušais finansējums sadalīts starp pārējiem projektu pieteicējiem atkarībā no makro vai mikro projektu kategorijas. Ja ir vienāds punktu skaits, priekšroka dota projektam no mazāk pārstāvētā mediju formāta. Ja tie ir vienādi – projektam ar augstāku vidējo punktu skaitu. Ja nepieciešams, vērtēšanas komisija lemj, vienojoties par būtiskāko kritēriju.

G. Līdaka: Mūsu mērķis ir kļiedēt bažas, ka kāds mediju formāts nesaņems finansējumu.

G. Līcis: Kā šo ietekmē potenciālās izmaiņas SIF?

Z. Vāgnere: MAF turpinās eksistēt. Kultūras ministrija Memoranda padomē turpinās uzsvērt ka SIF ir svarīgs instruments un nozīmīgs partneris Mediju atbalsta fondā. Kamēr MAF eksistēs, tikmēr tiks administrēts. Šī ir politiska diskusija.

G. Kļavinskis: Interneta medijiem garantētais minimums palielinās, bet radio un televīzijai - samazinās.

Z. Vāgnere: Skatāties uz fondu kopumā, lai garantētais finansējums būtu vienlīdzīgs visiem formātiem, toties otra puse finansējuma – atvērtā kvalitātes konkurences konkursā.

G. Līdaka: Nepieciešams veikt analīzi par tēriņiem mediju nozaru starpā kopumā. Tas indikatīvi varētu tikt veikts gada laikā. Jāņem vērā, ka medijiem ir dažādi finansēšanas modeļi. Pašlaik vēlamies garantēt, ka neviens formāts netiek „izslēgts”, un vienlīdzības principu saglabāt līdz brīdim, kad būs veikts izvērtējums.

G. Kļavinskis: Vai interneta kategorijā varēs piedalīties mediji, kam ir arī interneta portāli, piemēram, „jauns.lv”?

Z. Vāgnere: Formātu atpazīšana saglabāsies esošajā kārtībā. Piesakoties, jānorāda pamatformāts.

A. Berga: Projektu pieteikšanas būtība nemainās. Atzīmē kategoriju atkarībā no medija ar ko piesakās – uz ko piesaka projektu, tāds pamatformāts. Ja piesakās ar „Kas jauns”, tā ir prese, ja ar „Jauns.lv” – interneta vietne.

F. Lastovskis: Paliekošajā kategoriju sistēmā interneta mediji, kam ir pakalpojums pēc pieprasījuma statuss, nevarēs piedalīties televīzijas konkurencē?

Z. Vāgnere: Tieši tā.

A. Berga: Tas ir tikai pirmajā kārtā, otrajā kārtā ir atvērta konkurence.

K. Pļešakovs: Asociācijas viedokli sniegs tad, kad iepazīsies ar nolikumu. Kāpēc 250 tūkstoši *euro* ir izvēlēta kā minimālā summa? Televīzijas, radio un preses garantētais finansējums samazinās. Pārdale ir potenciāli par labu interneta portāliem. Kāpēc nav proporcionāli mediju kategorijām veidota minimālā summa?

J. Grīviņš: Kāpēc tad iepriekš interneta vietnēm bija mazāka pieejamā summa?

S. Sīle: Otrajā kārtā būs atvērta konkurence.

Z. Vāgnere: Veidojam pēc vienlīdzīgiem principiem - puse fonda garantēta, puse – atvērta, lai apmierinātu vēlmi pēc formātu dalījuma, kā arī redzētu ietekmi atvērtajai pieejai. Pastāv pretenzijas pret veidu, kā līdz šim ir veidots sadalījums.

K. Pļešakovs: Ja dati finansiālajam izvērtējumam varētu būt gada laikā, kādēļ pieeja ir jāmaina tagad nevis pēc gada, kad būs zināmi dati?

Z. Vāgnere: Jāīsteno šis konkurss, lai redzētu šos datus. Otrs variants, ko esam piedāvājuši, ir iespēja konkurēt uz visu pieejamo finansējumu atvērtā konkursā – šis variants netika pieņemts. Līdz ar to esošais piedāvājums nodrošina, ka visi mediju formāti tiks pārstāvēti, un uz pārējo finansējumu var kvalitātē konkurēt visi.

F. Lastovskis: Modelis ir jāmaina šobrīd, jo esošā sistēma ir nevienlīdzīga. Ja tiešām Latvijas Raidorganizāciju asociācijas primārais arguments ir viedokļu daudzveidība – tad šajā pieejā tas ir.

Z. Vāgnere: Mēs visi esam vienā pusē, jo gan Kultūras ministrijas, gan nozares, gan SIF mērķis ir stipra un neatkarīga mediju vide. Šī pieeja nodrošina, ka piesardzīgi virzāmies uz priekšu un atstājam iespēju medijiem strādāt multimedialā vidē. Mēs neierobežojam veidu, kā mediji konkurē. Darbojas atvērtā tirgus princips. Nolikumi tiks nosūtīti 11. novembrī un tālāk tiks virzīti apstiprināšanai SIF Padomē.

2. Prezentācija par digitāla satura prettiesisku patēriņu

Agnese Krecele un Inta Priedola no SIA „TNS Latvia” iepazīstina ar pētījumu par digitāla satura prettiesisku patēriņu (prezentācija pielikumā).

S. Sīle: Ja valstī mazinās nabadzība un ir nodrošinātas pamatvajadzības, tad paliek pāri līdzekļi, līdz ar ko iedzīvotāji ir spējīgāki iegādāties saturu.

TNS Latvia: Intervijas liecina, ka ir noteikts limits, ko iedzīvotāji ir gatavi maksāt par saturu. Ne viss vēlamais saturs ir pieejams vienā platformā, kas nozīmē, ka ir jāmaksā par vairākām platformām. Labā ziņa ir tāda, ka maza daļa sabiedrības patērē saturu tikai prettiesiskā veidā.

S. Upleja- Jegermane: Vai iekļauti tie, kas patērē Latvijā aizliegto saturu?

TNS Latvia: Jā, tie ir 9% iedzīvotāju.

S. Kraujiņa: Vai cilvēki apzinās sekas, prettiesiski patērējot saturu?

TNS Latvia: Tiešā veidā iedzīvotāji netiek sodīti. Ir sabiedrības daļa, kam ir nesodāmības sajūta, bet tā nav lielākā daļa. Iedzīvotāji saka, ka neesot dzirdējuši, ka privātpersonas sodītu. Intervijās teikts, ka sankcijas būtu sarežģīti ieviest. Līdz ar to, nav nepieciešams atteikties no paraduma saturu patērēt prettiesiski.

S. Kraujiņa: Vai tika uzdots jautājums par to, kā viņus ietekmētu sankcijas galapatērētājam? Vācijā jau aptuveni 15 gadus notiek galapatērētāju sodīšana par nelikumīgu satura izmantošanu. Vācijas pirātisma līmenis šobrīd ir ap 10%, mums – ap 70%.

TNS Latvia: Domas dalījās – tas atturētu daļu, bet ne visus. Galvenais motivators ir praktiski aspekti, piemēram, finanses un pieejamība.

N. Zalpēteris: Platformu izmantošanas skaits korelē ar ienākumu līmeni. Par minēto Vācijas piemēru – tur ir pieejamāks kvalitatīvs maksas saturs, tādēļ nav nepieciešams prettiesiski patērēt. Latvijas tirgū aktīvi nāk iekšā dažādas platformas. Būtiski nodrošināt Latvijas saturu – jo tas būs pieejamāks, jo vairāk to patērēs. Sports ir „nišēts” un dārgs. Satura pieejamības un menedžēšanas iespēja, ko šobrīd Latvijā varam nodrošināt, atspoguļojas pētījumā. Vai pētījumā vērtēts, vai prettiesiski patērē Latvijas saturu?

TNS Latvia: Jā, patērē. Intervijās parādās, ka iedzīvotāji nenovērtē intelektuālo ieguldījumu no māksliniekiem, producentiem.

G. Kļavinskis: Cik procenti būtu gatavi kļūt par maksājošiem satura patērētājiem?

TNS Latvia: Apskatot statistiku saistībā ar pieejamību un finansiālajiem aspektiem, tie varētu būt ap 10-20% iedzīvotāju.

F. Lastovskis: Latvijā pastāv interneta vietņu satura agregators. Vai pētījumā tika apskatīts interneta vietņu abonētais (*paywall*) saturs?

TNS Latvia: Ne šī pētījuma ietvarā.

G. Līdaka: Pētījuma kontekstā jāsaprot, vai mēs izvēlamies drastisko – sodošo – vai izglītojošo ceļu? Daļai sabiedrības nav skaidrs, kādas sekas prettiesisks patēriņš nodara.

S. Kraujiņa: Ir pieaudzis pirātiskais satura patēriņš. Post-Covid sekas ir jūtamas. Ir nepieciešama Kultūras ministrijas, tiesībsargājošo iestāžu un regulatora sadarbība. Pirātisms ir arī kibernetizācijas un krāpniecības instruments.

I. Kalderauska: Attiecībā uz autortiesībām kino jomā, pastāv ierobežojumi NEPLP rīkoties aktīvāk. Tirgus dalībnieku interesēs ir lielāka iesaiste, jo NEPLP var rīkoties tikai uz iesniegumu pamata. Pārbaudītajās vietnēs ir lieli kibernetizācijas riski. Lai efektīvi ierobežotu Krievijas satura pieejamību, ierobežojumiem jādarbojas visā Eiropā. Pirātisms ir liela problēma arī citās valstīs.

3. Citi jautājumi

Z. Vāgnere: Aicinām iepazīties un iesūtīt priekšlikumus saistībā ar nosūtīto Latvijas pozīcijas projektu par Eiropas Savienības programmu „AgoraEU”. Programmas piedāvājums ir nozīmīgs pilsoniskajai sabiedrībai, pētnieciskās žurnālistikas projektiem un citiem atbalsta mehānismiem, tostarp medijiem. Diskusijas par programmu ir sākotnējā stadijā.

G. Kļavinskis: Pozīcijas preambulā uzsvars ir tieši uz videospēlēm un video saturu, mediji un žurnālistikas satura veidošana sarakstā atrodas zemāk. Vai tas ir apzināts uzstādījums?

Z. Vāgnere: Nē, „AgoraEU” saplūst dažādi programmu atzari. Attiecībā uz videospēlēm, kolēģi no kultūrpolitikas atzara ir ievietojuši pozīcijā jomas, kur Latvija ir konkurētspējīga Eiropas Savienības līmenī. Lūdzam sniegt komentārus, vai pozīciju nepieciešams vēl papildināt attiecībā uz medijiem. Uzsveram, ka ir Eiropas Savienības līmenī nepieciešams atbalsts medijiem, lai nerastos ziņu tuksneši. Daudzgaļu budžeta jautājumā jādomā arī par drošības un noturības aspektu, tostarp sabiedriskā medija ēkas kontekstā. Lāčplēša dienā, 11. novembrī, Žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošības plāns tiks skatīts Ministru kabinetā. Sekojam līdzi SEPLP veidošanai.

S. Upleja-Jegermane: Neatbalstām SEPLP locekļu skaita samazināšanu. Tiek strādāts pie Mediju politikas pamatnostādņu īstenošanas plānā 2025.-2027. gadam noteiktā uzdevuma izstrādāt konceptuālo ziņojumu par atbilstošāko juridisko statusu VSIA „Latvijas Sabiedriskais medijs”. Saistībā ar likumprojektu „Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” Saeimā ir iesniegti priekšlikumi par sabiedriskā medija budžeta dotācijas samazināšanu. SEPLP šos priekšlikumus neatbalsta un ir nosūtījusi vēstuli Saeimai, kā arī izplatījusi paziņojumu, aicinot minētos priekšlikumus neatbalstīt.

S. Sīle: Tas ir jāpozicionē kā drošības jautājums. Vēsturiski par medijiem runājam vārda brīvības vai cilvēktiesību kontekstā, bet par mediju un žurnālistu finansējumu ir jādomā nacionālās drošības kontekstā.

Z. Vāgnere: Turpināsim strādāt pie tā, lai mums ir neatkarīgi mediji un kvalitatīva informatīvā telpa, jo tas ir sabiedrības noturības un drošības jautājums. Nākamā Mediju politikas konsultatīvās padomes sēde vēl nav ieplānota, bet varētu potenciāli iekļaut jautājumu par Eiropas Savienības fondu finansējumu. MAF 2026 nolikumi tiks izsūtīti 11. novembrī. Paralēli gaidām budžeta lēmumus attiecībā uz to, vai reģionālajai drukātajai presei būs kapacitātes atbalsts.

Sēde beidzas: plkst. 16:30

Pielikumā:

Pielikums Nr.1 – Prezentācija „Mediju atbalsta fonds 2026”;

Pielikums Nr.2 – Prezentācija „Digitāla satura prettiesiska patēriņa izpēte”.